

Motion till riksdagen 2021/22:1593

av **Per-Arne Håkansson m.fl. (S)**

Kraftsamling mot stranderosionen vid Skånes kuster

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna för fortsatt klimatpolitisk samverkan på statlig, lokal och regional nivå för att motverka stranderosionen i Skåne och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Kusten i Skåne och Halland är mest utsatt i landet för effekter av stigande hav.

Även om insatser och åtgärder skett och sker är ökade insatser för att säkerställa trygga boende- och livsmiljöer längs utsatta delar av Skåne och även delar av Hallands kuster av stor vikt.

Under sommaren 2021 skapade extrema väderförhållanden i Tyskland men också här i Sverige genom omfattande regnmängder omfattande problem i samhället. Människors säkerhet utsattes för fara. Bostäder och boendemiljöer förstördes med följd av såväl mänskligt lidande som omfattande kostnader och nödvändiga extraordinära insatser.

Världssamfundets klimatorgan kom dessutom under sommaren 2021 med alarmerande rapporter och framtida scenarier om inte ytterligare omfattande insatser sker för att motverka effekterna av svåra väder- och klimatförhållanden. Det är i denna kontextfråga som erosionsriskerna bör belysas.

Framöver väntar ännu större utmaningar i ett förändrat klimat med extremare väder.

Stränder, värdefull natur, människors bostäder och viktiga samhällsfunktioner riskerar att påverkas av översvämning och erosion. Länsstyrelserna i Skåne och Halland, Statens geotekniska institut (SGI) och Sveriges geologiska undersökning (SGU) bildar nu Regional kustsamverkan i Skåne/Halland för att i tät dialog med kustkommunerna i Skåne och Halland stärka statens möjlighet att hantera en stigande

havsnivå. Regeringen har tagit fram ett klimatpolitiskt ramverk med de kanske mest ambitiösa klimatmålen i hela världen.

Detta har nu tagits fram samtidigt som regeringen förtydligar mandatet och skyldigheten för 32 nationella myndigheter och länsstyrelserna samt förstärker klimatanpassningsarbetet i kommunerna. Ett samarbetsprojekt pågår mellan länsstyrelserna i Skåne och Halland för att förstärka möjligheterna att genomföra åtgärder. Det är en välkommen satsning väl värd att följa upp också på nationell nivå. Det är utmärkt att det nu också är klarlagt att det är Statens geotekniska institut (SGI) som har det nationella samordningsansvaret. Till SGI har det knutits ett nätverk med åtta andra centrala myndigheter. Detta viktiga arbete har sin inriktning på kartläggning, analys, sårbarhet, kunskapshöjning och forskning, vilket ger de nödvändiga underlag som behövs i kommunerna. Genom dessa mer omfattande kunskapsunderlag borde ansökningarna om strandfodring, dvs. konstgjord återställning av eroderad havsstrand, underlättas.

I Skåne och Halland har särskilt utsatta kustområden kartlagts. Det handlar bl.a. om Åhus vid Hanöbukten samt vissa delar av Öresundskusten i närheten av Helsingborg. Utsatta delar är också Ystad, Skanör och Falsterbo samt Skälderviken och Klitterhusstranden vid Ängelholm.

Enligt FN:s klimatpanel IPCC (Environmental Panel on Climate Change) höjs havsytan för närvarande cirka 3,2 mm per år. SMHI:s klimatanalys för Skåne län beräknar att extremvattenståndet (100 års återkomsttid) år 2100 kommer att uppgå till 2,6 m över nuvarande havsyta vid norra delen av Öresund. Detta är en höjning med cirka en meter jämfört med nutida extremvattenstånd. Ett skäl till att Skåne är så pass utsatt för stranderosion är att kusten på de flesta håll är uppbyggd av lösa sediment, vilka lätt kan eroderas av vågorna. SGU har tagit fram ett detaljerat underlag för Skånes och Hallands kust med syftet att beskriva geologiska förhållanden och erosionsförhållanden samt bedöma känslighet för erosion.

Traditionellt har man skyddat erosionskänsliga områden med olika typer av hårda erosionsskydd. De vanligaste är strandskoningar av exempelvis betong eller stenblock och så kallade hövder. Det senare är pirar, oftast av stenblock, som byggs vinkelrätt ut från stranden i syfte att förhindra sedimenttransport längs kusten. En nackdel med hårda erosionsskydd är att de ofta orsakar ökad erosion på angränsande oskyddade sträckor. Mjuka erosionsskydd kan vara till exempel olika typer av planteringar som binder sedimenten. Längs sandiga kuster med stora erosionsproblem, till exempel i Nederländerna och längs Jyllands västkust, används ofta strandfodring för att skydda stränderna. Detta innebär att stränderna fylls på med sand som i regel hämtas från närliggande havsbotten. I Skåne har Ystads kommun för första gången i Sverige utfört strandfodring i stor skala. I plan- och bygglagen anges att bebyggelse ska planeras efter markens beskaffenhet och människors säkerhet och hälsa. Det betyder bland annat att eventuell risk för stranderosion ska beaktas vid lokalisering av bebyggelse och infrastruktur. Vad som är ett faktum är dock befintlig bebyggelse, som i många fall funnits på platsen sedan decennier tillbaka. Samverkan och samarbete mellan kommuner, länsstyrelser och andra statliga myndigheter samt regioner är av stor vikt för en hållbar utveckling i de utsatta områdena.

Anna Wallentheim (S)

Hillevi Larsson (S)

Joakim Sandell (S)

Ola Möller (S)

Annelie Karlsson (S)

Marianne Fundahn (S)

Elin Gustafsson (S)

Jamal El-Haj (S)

Niklas Karlsson (S)

Rikard Larsson (S)

Yasmine Bladelius (S)